

POSTANOWIENIE

Dnia 6 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 6 marca 2018 r.

sprawy J.Ł. skazanego z art. 59 ust.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o

przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k.,

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w P.

z dnia 22 marca 2017 r., sygn. akt II AKa [...]/16,

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w P.

z dnia 4 lipca 2016 r., sygn. akt XVI K [...]/14,

p o s t a n o w i ł

I. oddalić kasację obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadną;

II. obciążyć skazanego kosztami sądowymi za postępowanie kasacyjne.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 4 lipca 2016 r., w sprawie o sygn. akt XVI K [...]/14, uznał J.Ł. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 65 § 1 k.k.

Za to przestępstwo Sąd wymierzył karę 2 lat pozbawienia wolności oraz karę 120 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość każdej z nich na kwotę 50 zł. Sąd orzekł również wobec oskarżonego środek karny w postaci przepadku równowartości korzyści majątkowej uzyskanej z popełnienia przestępstwa, tj. kwoty

26.000 zł i zasądził od niego nawiazkę w kwocie 3.000 zł na rzecz Poradni Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR.

Wyrok ten został zaskarżony przez obrońcę oskarżonego J.Ł., który opart podstawy apelacji o przepis art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. zarzucając:

- obrazę przepisów postępowania mogącą mieć wpływ na treść wyroku, a to art. 5 § 2 k.p.k., art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k., art. 424 § 1 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. i art. 7 k.p.k., art. 442 § 2 i 3 k.p.k. oraz art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 616 § 1 i 2 k.p.k.;

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść.

W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania.

Po rozpoznaniu tej skargi, Sąd Apelacyjny w P. wyrokiem z dnia 22 marca 2017 r., sygn. akt II AKa [...] /16, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- wyeliminował z opisu przestępstwa przypisanego oskarżonemu czynienie stałego źródła dochodu z procederu przestępczego, w konsekwencji wyeliminował z podstawy prawnej tego czynu i z podstawy skazania art. 65 § 1 k.k. oraz obniżył wymierzoną karę pozbawienia wolności do 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności,

- z rozstrzygnięcia dotyczącego zaliczenia na poczet kary pozbawienia wolności okresu rzeczywistego pozbawienia wolności, wyeliminował słowa „uznając grzywnę za wykonaną”;

- w pozostałym zakresie utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł obrońca skazanego, który zarzucił rażące naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegające na:

1/ zaniechaniu rozważenia zarzutów apelacyjnych dotyczących błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mającego wpływ na jego treść, wobec:

a/ przyjęcia przez Sąd, iż oskarżony dokonał dalszej odsprzedaży kokainy osobom trzecim, pomimo braku dowodów na takowe transakcje w sytuacji, gdy jedynie M.B. wskazywał, że oskarżony J.Ł. nabywał kokainę „z zamiarem dalszej jej odsprzedaży”, tymczasem u oskarżonego nie zatrzymano żadnych dawek

narkotyku, ani też nie ujawniono nabywców substancji odurzających od niego oraz jakoby osoby nabywające od oskarżonego narkotyki dokonywały ich dalszej odsprzedaży;

b/ przyjęcia, iż w stosunku do oskarżonego J.Ł. zachodzi tylko jedna okoliczność łagodząca w postaci tego, że przedmiotem przestępstwa był tylko jeden rodzaj narkotyku, podczas gdy zachodzi więcej okoliczności łagodzących, takich jak niekaralność po popełnieniu przestępstwa, pozytywna opinia wywiadu środowiskowego oraz marginalna rola w procederze przestępczym, co powinno skutkować orzeczeniem łagodniejszej kary, podczas gdy Sąd Apelacyjny uwzględnił okoliczności łagodzące związane z postawą oskarżonego po popełnieniu przestępstwa w stosunku do współoskarżonego Z.T., a pominął je w stosunku do J.Ł.;

c/ przyjęcia, że oskarżony prowadził działalność dealerską, z której uczynił sobie stałe źródło dochodu, podczas gdy nie tylko brak jest pewnych wiarygodnych dowodów na zbywanie przez niego kokainy dalszym odbiorcom, ale także ustalenia w zakresie ilości nabywanych przez niego narkotyków nie pozwalają na uznanie, iż uczynił sobie z ich sprzedaży stałe źródło dochodu;

2/ zaniechaniu rozważenia zarzutu apelacyjnego dotyczącego naruszenia przez Sąd I instancji art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 616 § 1 i 2 k.p.k., poprzez wymierzenie oskarżonemu opłaty w kwocie 1.500 zł, przy jednoczesnym zwolnieniu z obowiązku zwrotu kosztów postępowania, podczas gdy opłaty zaliczane są do kosztów sądowych;

3/ niedostatecznym uzasadnieniu przez Sąd Apelacyjny, dlaczego zarzut naruszenia art. 442 § 2 i 3 k.p.k. poprzez nieuwzględnienie przez Sąd I instancji zapatrywania i wskazówek Sądu odwoławczego co do przeprowadzenia dowodów mogących pozwolić na prawidłową ocenę zeznań M.B., w tym nieuwzględnienie, że w sytuacji braku możliwości powołania innych dowodów konieczne było ponowne przesłuchanie świadka M.B., okazał się niezasadny, podczas gdy konieczność weryfikacji zeznań tego świadka stanowiła podstawę uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania;

4/ zaniechaniu rozważenia zarzutu apelacyjnego naruszenia przez Sąd I instancji art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. poprzez niewydanie postanowienia dowodowego w tym

przedmiocie, a nadto pominięcie ustosunkowania się przez Sąd Apelacyjny do tego zarzutu w uzasadnieniu wyroku, a jedynie do zarzutów dotyczących obrazy art. 170 § 1 pkt 2 i 3 k.p.k., podczas gdy przesłuchanie M.B. pozwoliłoby wyjaśnić liczne wątpliwości dotyczące oskarżonego J.Ł.

Formułując powyższe zarzuty obrońca skazanego wniósł o skierowanie sprawy na posiedzenie na podstawie art. 535 § 5 k.p.k., uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w P. w postępowaniu odwoławczym, a w przypadku nieuwzględnienia tego wniosku, rozpoznanie sprawy na rozprawie, uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu.

W odpowiedzi na złożoną kasację, prokurator Prokuratury Okręgowej w P. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna i to w stopniu oczywistym, o jakim mowa w art. 535 § 3 k.p.k. Autor kasacji nie wskazał na zaistnienie żadnego naruszenia prawa, które byłoby rażące i mogło stanowić podstawę do uznania kasacji za skuteczną na podstawie art. 523 § 1 k.p.k.

Na wstępie podkreślić należy, że nie doszło do naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. Sąd odwoławczy nie naruszył tych przepisów, bowiem słusznie uznał, że procedowanie przez Sąd I instancji było prawidłowe. W uzasadnieniu podał, czym kierował się wydając wyrok oraz dlaczego zarzuty i wnioski apelacji uznał za niezasadne.

Z analizy materiału dowodowego przedstawionego w sprawie wynika niezbicie, że skazany prowadził działalność polegającą na dalszej odsprzedaży kokainy osobom trzecim. Podstawą do poczynienia takich ustaleń faktycznych stały się w istocie zeznania M.B. Sąd odwoławczy szeroko odniósł się do przyczyn, które sprawiały, że - podobnie, jak Sąd I instancji – również uznał te zeznania za wiarygodne. Na stronie 13 uzasadnienia własnego wyroku odniósł się zbiorczo do zarzutów stawianych przez obrońcę ocenie zeznań tego świadka: *„Sąd Okręgowy w sposób kompleksowy odniósł się do tych zeznań wskazując szczegółowo, dlaczego uznał je za wiarygodne, przedstawiając jednocześnie te dowody, które wersję B. uwiarygodniają. Sąd Apelacyjny w pełni podziela tę argumentację*

przyjmując ją za własną. Jednocześnie nie umyka uwadze Sądu odwoławczego, iż argumenty obrońców oskarżonych w głównej mierze stanowią podjęcie próby przedstawienia własnego oglądu i wartościowania zebranych dowodów, w sposób forsujący odmienne wnioski od wywiedzionych przez Sąd I instancji, a sprowadzające się do postawienia tezy, że źródłowy materiał poznawczy nie dostarczył wystarczająco stanowczych przesłanek do uznania zawinionego sprawstwa przypisanych oskarżonym czynów przestępczych”.

Jest faktem, iż Sąd Apelacyjny nie odniósł się szczegółowo do konkretnych okoliczności, o których świadek ten zeznawał. Nie stanowiło to jednak naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. W apelacji skarżący przeciwstawiał zeznania świadka M.B. wyjaśnieniom skazanego – szczegółowo odnosząc się do poszczególnych słów i zwrotów używanych przez tych dwóch uczestników postępowania. Istotą zarzutu apelacyjnego było jednak to, iż Sąd odwoławczy nie dał wiary wyjaśnieniom skazanego, że kupował narkotyki na własny użytek. W tej więc sytuacji, odniesienie się „w sposób kompleksowy” do tak szczegółowo cytowanych depozycji nie stanowiło naruszenia prawa przez Sąd odwoławczy – który zresztą uznał trafnie, że Sąd I instancji miał wszelkie podstawy, by oprzeć swoje rozstrzygnięcie jedynie o dowód z zeznań świadka M.B.

Także w sposób prawidłowy Sąd odwoławczy odniósł się do oceny okoliczności łagodzących zaistniałych w stosunku do skazanego J.Ł. Sąd I instancji starannie przeanalizował przesłanki z art. 53 k.k. i doszedł do następującego wniosku - *„Odnosnie do oskarżonego J.Ł. sąd wziął pod uwagę jako okoliczności obciążające również wcześniejszą kilkukrotną karalność oskarżonego (sprawca niepoprawny), w szczególności, że działał on w warunkach recydywy z art. 64 § 1 k.k., pospolitość przestępstw narkotykowych oraz popełnienie przestępstwa czynem ciągłym (wielokrotność zachowań) oraz uczynienie sobie z przestępstwa stałego źródła dochodu”* (k. 7028, uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego). Z takim zastosowaniem przez Sąd dyrektyw wymiaru kary ujętych w art. 53 k.k. należy się zgodzić. Bezpodstawne jest przy tym podnoszenie niekaralności po popełnieniu przestępstwa, która wszak nie znajduje się w zakresie wymienionych w tym przepisie przesłanek. Natomiast skarżący zdaje się całkowicie pomijać fakt, że w apelacji nie podniesiono zarzutu, który umożliwiałby odniesienie się do niego

przez Sąd odwoławczy. W rezultacie więc, w niniejszej sytuacji nie może być mowy o naruszeniu art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w kontekście zarzutu dotyczącego art. 53 k.k.

Przechodząc do analizy zarzutu drugiego zawartego w kasacji stwierdzić trzeba, że również okazał się w sposób oczywisty bezzasadny. W omawianym zakresie Sąd Okręgowy wskazał - *„Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. sąd zwolnił oskarżonych od obowiązku zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania, wymierzył jednak opłaty nie znajdując podstaw do odstąpienia od ich wymierzenia - pkt 15 części rozstrzygającej wyroku” (k. 7030, tom 35).* Można to sformułowanie uznać za „skrót myślowy” – Sądowi chodziło niewątpliwie o zwolnienie od wydatków poniesionych przez Skarb Państwa od chwili wszczęcia postępowania. W takiej sytuacji możliwe jest zwolnienie od opłat (zgodnie z art. 616 § 2 pkt 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k.). Natomiast „zwolnienie od kosztów postępowania” nie może być uważane za synonim „zwolnienia od kosztów sądowych”, jak argumentuje skarżący. Te rozważania i ten zarzut nie mają jednak znaczenia w świetle rozstrzygnięcia przyjętego przez Sąd Apelacyjny, na mocy którego w pkt III sentencji wyroku Sąd zwolnił oskarżonych od obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów procesu za instancję odwoławczą, w tym zwolnił ich również od opłaty za obie instancje. A zatem co oczywiste, skazany został zwolniony od opłaty sądowej także za pierwszą instancję, co czyniło bezpodstawnym podnoszenie w kasacji powyższego zarzutu.

Nie doszło również do naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w kontekście zarzutu sformułowanego w pkt I. 3 kasacji, bowiem Sąd odwoławczy odniósł się w stopniu wystarczającym do zarzutu naruszenia art. 442 § 2 i 3 k.p.k. Nawet jeśli obrońca skazanego uznał tego rodzaju argumentację za „niedostateczną”, to należy stwierdzić, iż Sąd Najwyższy nie podziela jego oceny. Na stronie 20 uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego stwierdzono, co następuje: *„Niezasadny był także zarzut dotyczący nierespektowania wytycznych wyroku Sądu Apelacyjnego w P. w sprawie II AKa [...] /14. Sąd Apelacyjny bowiem nie zobowiązał Sądu Okręgowego w sposób bezwzględny do bezpośredniego przeprowadzenia ponownie dowodu z zeznań M.B., a jedynie wskazał taką możliwość w zależności od potrzeb ponawianego postępowania. Pozostawił zatem*

tę kwestię uznaniu Sądu Okręgowego, a ten w uzasadnieniu swojego orzeczenia dokładnie wskazał dlaczego od takiego przesłuchania odstąpił. Motywacja ta znajduje pełną akceptację Sądu Apelacyjnego”.

Z analizy akt sprawy wynika, że Sąd Apelacyjny w P., wyrokiem z dnia 16 października 2014 r., w sprawie II AKa [...] /14, uchylił wyrok Sądu Okręgowego w P. z dnia 6 grudnia 2011 r., sygn. akt III K [...] /09, przy czym stwierdził kolejno na stronach 5 i 6 uzasadnienia (k. 6483 – 6484, tom 33):

- *„Zadaniem zatem Sądu jest w pierwszej kolejności przeprowadzenie bardzo wnikliwej oceny tychże zeznań (M.B. – przyp. SN) nie tylko przez pryzmat treści wyjaśnień oskarżonych, przez pryzmat ich wewnętrznej spójności, ale i także pryzmat innych dostępnych i możliwych do przeprowadzenia dowodów”;*

- *„W tym stanie rzeczy niezbędnym i koniecznym było rozstrzygnięcie o uchyleniu wyroku Sądu Okręgowego do ponownego rozpoznania, a to w celu rozważenia przez ten Sąd zasadności złożonych wniosków dowodowych, ewentualnego ich przeprowadzenia i dokonania ponownej oceny zeznań świadka B. przez pryzmat ewentualnie dopuszczonych nowych dowodów”.*

Należy przyjąć, że ocena tego zarzutu przez Sąd Apelacyjny była prawidłowa, skoro wyrokując poprzednio Sąd odwoławczy nie zobowiązał Sądu Okręgowego w sposób bezwzględny do bezpośredniego przeprowadzenia ponownie dowodu z zeznań M.B., a jedynie wskazał taką możliwość w zależności od potrzeb ponawianego postępowania. Natomiast z zadania przeprowadzenia wnikliwej oceny zeznań M.B. przez pryzmat treści wyjaśnień oskarżonych oraz ich wewnętrznej spójności, a także w kontekście innych dostępnych oraz możliwych do przeprowadzenia dowodów, Sąd I instancji wywiązał się.

Również i zarzut z pkt I.4 *petitum* kasacji należało uznać za oczywiście bezzasadny, nie doszło bowiem do rażącego naruszenia art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. – chociaż do samego naruszenia tego przepisu doszło.

Sąd Okręgowy oddalił wniosek dowodowy o ponowne przesłuchanie świadka M.B. Na karcie 6.912 znajduje się postanowienie Sądu I instancji, na mocy którego Sąd oddalił na podstawie art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. wniosek dowody o ponowne przesłuchanie tego świadka stwierdzając, że „zmierza on do przedłużenia postępowania”. W następstwie tej decyzji został sformułowany przez obrońcę

skazanego zarzut apelacyjny dotyczący obrazy tego przepisu, wobec oddalenia wniosku w sytuacji, gdy – jak to ujęto - *„dowód ten pozwoliłby wyjaśnić liczne wątpliwości dotyczące J.Ł.”*.

Rozpoznając apelację obrońcy Sąd Apelacyjny stwierdził w tym zakresie, że *„nie podziela zarzutów dotyczących obrazy art. 170 § 1 pkt 2 i 3 k.p.k., polegających na oddaleniu wskazanych w apelacjach wniosków dowodowych. Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku szczegółowo odniósł się do przesłanek, którymi kierował się podejmując takie decyzje procesowe. Dokładnie wskazał nadto przyczyny, które spowodowały ich podjęcie. Sąd Apelacyjny w pełni podziela tę argumentację, uznając ją za własną i czyni integralną częścią wywodów niniejszego uzasadnienia”* (s. 20 uzasadnienia wyroku). Jest jednak faktem, iż Sąd Apelacyjny nie odniósł się wprost do zarzutu obrazy art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k., a uczynił to tylko w odniesieniu do art. 170 § 1 pkt 2 i 3 k.p.k. Okoliczność ta stanowi naruszenie prawa, jednak nie było ono rażące i nie miało wpływu na treść orzeczenia. Wszak wiarygodność zeznań świadka M.B. została przez Sądy obu instancji poddana szczegółowej analizie. Oddalenie wniosku dowodowego o przesłuchanie świadka z tej przyczyny, że wniosek zmierzał w sposób oczywisty do przedłużenia postępowania (art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k.) w sytuacji, gdy świadek wcześniej był już w sprawie słuchany, nie stanowiło naruszenia tego przepisu.

Reasumując wypada podnieść, że wszystkie zarzuty przedstawione w kasacji należało ocenić jako oczywiście bezzasadne, a zatem kasacja podlegała oddaleniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Kosztami sądowymi za postępowanie kasacyjne obciążono na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. skazanego J.Ł.